

TỪ BỘ BÀN GHẾ HỌC SINH “LỖI THỜI” TỚI CHÍNH SÁCH MUA SẮM CÔNG ĐỒ GỖ: CƠ HỘI ĐỘT PHÁ ĐỂ ĐỊNH HÌNH LẠI THỊ TRƯỜNG GỖ NỘI ĐỊA VÀ NÂNG CAO CHUỖI GIÁ TRỊ NGÀNH GỖ

Tô Xuân Phúc
Forest Trends

THÁNG 9, 2026

MỤC LỤC

Tóm tắt	3
Phần 1. Bộ bàn ghế học sinh “lỗi thời”	4
Phần 2. Chính sách mua sắm công về đồ gỗ: Từ sản phẩm không rõ nguồn gốc và chất lượng sang sản phẩm giá trị tốt nhất	6
Phần 3. Nguồn gỗ rừng trồng trong nước: Một phần lời giải cho chính sách mua sắm công	9
Phần 4. Chính sách mua sắm công ưu tiên gỗ rừng trồng trong nước: Giảm phụ thuộc vào nguồn gỗ nhập khẩu rủi ro	11
Phần 5. Chính sách mua sắm công: Hình thành chuỗi giá trị nội địa mới	12
Phần 6. Chuyển từ “thay bàn ghế mới” sang công cụ thúc đẩy kinh tế tuần hoàn	13
Phần 7. Kết luận: Tính cấp bách của chính sách mua sắm công đồ gỗ	14

THÁNG 9, 2026

TÓM TẮT

Việt Nam là cường quốc về xuất khẩu đồ gỗ với các sản phẩm xuất khẩu hiện đáp ứng được tất cả các yêu cầu khắt khe nhất của thị trường. Tuy nhiên, thị trường gỗ nội địa đang bỏ ngỏ về chất lượng, tính pháp lý của nguồn nguyên liệu đầu vào, khả năng truy xuất nguồn gốc và thiếu cơ chế giám sát việc sử dụng các tiêu chí, tiêu chuẩn về sản phẩm. Thông qua câu chuyện về bàn ghế học sinh hiện đang sử dụng trong hệ thống các trường công đã cũ và không còn phù hợp với nhu cầu thực tế, bài viết này kiến nghị Chính phủ xây dựng và thực thi chính sách mua sắm công đồ gỗ, với trọng tâm vào chất lượng sản phẩm, an toàn sức khỏe, ưu tiên sử dụng gỗ rừng trồng trong nước và tái sử dụng vật liệu khi sản phẩm kết thúc vòng đời. Chính sách mua sắm công đáp ứng tiêu chí trên không những đem lại lợi ích trực tiếp cho người sử dụng sản phẩm mà còn tạo cơ hội tăng thu nhập cho các hộ trồng rừng, thúc đẩy việc trồng rừng gỗ lớn. Chính sách này cũng có tiềm năng tạo sự thay đổi đột phá, định hình lại thị trường nội địa, làm nền tảng hình thành hệ sinh thái sản xuất nội địa, giảm lệ thuộc vào nguồn gỗ nguyên liệu rủi ro nhập khẩu. Điều này trực tiếp góp phần thúc đẩy mở rộng xuất khẩu và nâng cao uy tín của ngành gỗ Việt trong cộng đồng quốc tế.

Ảnh 1: Tại Trường THPT Hiệp Thành (Bạc Liêu), bàn gỗ vừa thấp, vừa nhỏ và hiện xuống cấp trầm trọng. Nguồn: Trần Thanh Phong/Báo Thanh niên

THÁNG 9, 2026

1. BỘ BÀN GHẾ HỌC SINH “LỖI THỜI”

“Gần 125.000 học sinh cao trên 1,75 m nhưng nhiều bộ bàn ghế dùng từ 20 năm trước...” đây là thông tin từ một văn bản của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành ngày 22/8/2026 được đăng tải trong bài báo của VnExpress **Học sinh cao trên 1,75 m nhưng bàn ghế “20 năm chưa đổi”¹** ngày 23/8/2026. Bài báo này cho biết “nhiều bàn, ghế đã hơn 20 năm nhưng chưa được sửa chữa, thay thế”. Phía cuối của bài báo, VnExpress thực hiện một khảo sát online dành cho các phụ huynh có con đang học tại các trường phổ thông nhằm lấy ý kiến của phụ huynh về việc chiều cao bàn ghế tại trường có phù hợp với con em của họ hay không. Từ khi mở (ngày 23/8/2026) đến lúc đóng (25/8/2026), khảo sát đã có 2.200 ý kiến phản hồi từ phụ huynh. Kết quả khảo sát cho thấy:

- 5% phụ huynh cho rằng con em không gặp khó khăn với chiều cao;
- 5% khác cho rằng con cái của mình bị ảnh hưởng không đáng kể;
- Hầu hết (90%) phụ huynh cho rằng bàn ghế thấp, các con phải khom lưng, không thoải mái.

Các ý kiến bình luận của phụ huynh cũng cung cấp thêm thông tin làm rõ bức tranh thực trạng. Một phụ huynh nói: “Tôi thấy nhiều học sinh từ lớp 6 đến lớp 9 phải ngồi bàn ghế thấp như học sinh tiểu học. Bây giờ nhiều em lớp 6 đã rất cao rồi trong khi kiểu bàn ghế này áp dụng từ 20 năm trước. Thực sự là rất bất cập.” Một phụ huynh khác cho biết: “Này [vấn đề bàn ghế không phù hợp] ai cũng thấy lâu quá rồi... Con ở nhà dưỡng [bố mẹ chăm sóc] từng xít, ngồi bàn ghế chống gù các kiểu, tới trường bàn ghế không phù hợp, bao công sức như đổ sông đổ biển!!!” Một phụ huynh khác cũng là giáo viên cấp 2 chia sẻ: “Các con ngồi với bộ bàn ghế thấp mà mình thương và lo lắng luôn, lưng các con gần như phải cong xuống để ghi bài.” Nhiều phụ huynh kêu gọi sự thay đổi “Vấn đề này bao nhiêu năm rồi, cần có cuộc cách mạng cải tổ sâu rộng [thay bàn ghế phù hợp với học sinh] để các con có thể ngồi hàng ngày được thoải mái, đảm bảo sức khỏe và xương khớp.”

Theo thông tin từ bài báo, hiện Bộ Giáo dục và Đào tạo đang phối hợp với Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Y tế để sửa đổi bổ sung các tiêu chuẩn của bàn ghế; Bộ cũng đề nghị các địa phương phân loại bàn, ghế, tổng hợp chiều cao của học sinh, tính toán số lượng cần sửa chữa và mua mới.

Câu chuyện về tính “lỗi thời” của bàn ghế học sinh hiện nay xảy ra trong bối cảnh ngành chế biến gỗ xuất khẩu của Việt Nam có vị thế rất lớn trên bản đồ cung ứng đồ gỗ toàn cầu: Kim ngạch xuất khẩu của ngành năm 2025 đạt trên 17 tỷ USD, đứng thứ 2 ở Châu Á và thứ 5 toàn cầu. Việt Nam xuất khẩu đồ gỗ tới trên 100 quốc gia và vùng lãnh thổ, bao gồm các thị trường khó tính nhất, như EU, Hoa Kỳ, Nhật Bản... **Vậy tại sao Việt Nam là quốc gia thuộc top đầu của thế giới về đồ gỗ xuất khẩu, đáp ứng được tất cả những yêu cầu khắt khe nhất của thị trường xuất khẩu về chất lượng, nguồn gốc mà lại xảy ra tình trạng bàn ghế**

¹ Thông tin chi tiết về bài báo xem tại: <https://vnexpress.net/hoc-sinh-cao-tren-1-75m-nhung-ban-ghé-20-nam-chua-doi-5112430.html>

THÁNG 9, 2026

học sinh ở trong nước “20 năm chưa thay đổi”? Liệu có phải chúng ta ưu tiên dành những gì “tinh túy nhất” để xuất khẩu (sử dụng câu nói của nguyên Chủ tịch Hiệp hội gỗ và Lâm sản Việt Nam) trong khi lại lãng quên thế hệ tương lai của đất nước?

Các câu hỏi này cho thấy hiện đang tồn tại việc “phân biệt đối xử” giữa các sản phẩm gỗ dành cho xuất khẩu và sản phẩm tiêu thụ nội địa, bao gồm cả bàn ghế học sinh. Các câu hỏi này cũng cho thấy thị trường nội địa đang “bỏ ngó” các yêu cầu về quy cách, chất lượng và nguồn gốc sản phẩm. Điều này không nhất thiết đồng nghĩa với việc các sản phẩm tiêu thụ nội địa đều có chất lượng kém. Nhà nước cũng đã ban hành một số tiêu chuẩn về đồ gỗ.² Tuy nhiên các cơ sở sản xuất tại thị trường nội địa không bắt buộc phải áp dụng các tiêu chuẩn này. Hiện thiếu cơ chế đánh giá và giám sát liệu các tiêu chuẩn này có được áp dụng đối với các sản phẩm tiêu thụ nội địa hay không. Nói cách khác, chất lượng và nguồn gốc sản phẩm gỗ tiêu thụ nội địa hiện nay hầu như bị bỏ ngó.

Kế hoạch của Bộ Giáo dục và Đào tạo về thay bàn ghế phù hợp cho học sinh mở ra cơ hội to lớn cho ngành gỗ Việt Nam trong việc cung cấp các sản phẩm có chất lượng, rõ ràng về nguồn gốc, an toàn về sức khỏe cho hệ thống các trường học. Tuy nhiên, cơ hội này có trở thành hiện thực hay không phụ thuộc vào việc **Nhà nước sẽ quyết định mua loại bàn ghế nào? Sử dụng nguyên liệu gỗ đầu vào gì? Với tiêu chuẩn nào? Cơ chế cạnh tranh về giá cả, chất lượng và kiểm tra giám sát ra sao?** Một chính sách mua sắm về đồ gỗ nói chung và bàn ghế cho các trường học nói riêng nếu được ban hành theo hướng ưu tiên sử dụng gỗ rừng trồng trong nước, áp dụng các tiêu chuẩn phù hợp, thực thi trong môi trường cạnh tranh bình đẳng, minh bạch về thông tin có tiềm năng tạo ra sự đột phá trong việc dẫn dắt và định hình thị trường gỗ nội địa trong tương lai. Chính sách này giúp tạo cơ hội cho người tiêu dùng, bao gồm cả các học sinh, bệnh nhân, cán bộ công nhân viên... tiếp cận với các sản phẩm gỗ có chất lượng, an toàn cho sức khỏe. Chính sách mua sắm công ưu tiên sử dụng gỗ rừng trồng trong nước cũng sẽ góp phần mở rộng các diện tích rừng trồng, nâng cao chất lượng gỗ, thay thế nguồn gỗ nguyên liệu rủi ro nhập khẩu, từ đó tạo cơ hội tăng thu nhập cho các hộ trồng rừng và nâng cao uy tín của ngành trên trường quốc tế.

² Chi tiết về tiêu chuẩn quốc gia về đồ gỗ và các sản phẩm gỗ khác có liên quan tham khảo tại: <https://thuvienphapluat.vn/TCVN/Nong-nghiep/TCVN-12624-1-2019-Do-go-Phan-1-Thuat-ngu-va-dinh-nghia-918677.aspx>.

Ảnh 2: Học sinh phải gác sách giáo khoa lên ghế, đặt cặp sau lưng vì bàn học có diện tích quá nhỏ. Nguồn: Hà Xuyên/Dân Trí

Ảnh 3: Học sinh lớp 4 trường tiểu học thị trấn Sông Vệ (Quảng Ngãi) “chật vật” với cơ bàn ghế dành cho học sinh lớp 1. Nguồn: Hà Xuyên/Dân Trí

THÁNG 9, 2026

2. CHÍNH SÁCH MUA SẮM CÔNG VỀ ĐỒ GỖ: TỪ SẢN PHẨM KHÔNG RÕ NGUỒN GỐC VÀ CHẤT LƯỢNG SANG SẢN PHẨM GIÁ TRỊ TỐT NHẤT

2.1. Thực trạng của mua sắm công đồ gỗ

Tại Việt Nam, Nhà nước là một trong những nhóm người mua đồ gỗ quan trọng nhất hiện nay. Trường học, công sở, bệnh viện, nhà văn hóa, doanh trại quân đội... đều cần đến đồ gỗ. Hiện chưa có con số thống kê về ngân sách dành cho việc mua sắm đồ gỗ mỗi năm. Tuy nhiên, trong khoảng 20-30% tổng chi tiêu ngân sách hàng năm dành cho mua sắm công, ngân sách dành cho đồ gỗ là không nhỏ.³

Trong khảo sát về yêu cầu sử dụng đồ gỗ từ các gói thầu mua sắm công mà VCCI và Forest Trends thực hiện năm 2019, khi rà soát các hồ sơ mời thầu, hồ sơ yêu cầu, bản yêu cầu báo giá thực tế đồ gỗ cho thấy:

- Khoảng 77% các gói thầu không đề cập đến tính hợp pháp của gỗ;
- 11% gói thầu có rủi ro cao do có các yêu cầu về sử dụng gỗ quý, trong số này có khoảng 74% nhà thầu đã từng sử dụng gỗ quý thuộc nhóm 1, nhóm 2 để cung cấp cho các gói thầu mua sắm công gỗ và sản phẩm gỗ. Các gói thầu yêu cầu sử dụng gỗ quý chủ yếu là bàn ghế cơ quan, công sở, văn phòng dự án.

Hiện gỗ tự nhiên, bao gồm gỗ nhóm 1, 2 hầu hết là gỗ nhập khẩu. Đây là nguồn gỗ được coi là rủi ro về mất rừng. Sử dụng vốn ngân sách để mua sắm đồ gỗ rủi ro cao có nguồn gốc nhập khẩu là một trong những nguyên nhân chính dẫn đến cuộc điều tra của Hoa Kỳ về ngành gỗ Việt Nam năm 2020. Ngoài ra, việc sử dụng gỗ rủi ro nhập khẩu tạo ra các quan ngại trong cộng đồng quốc tế trong bối cảnh các quốc gia đang nỗ lực bảo vệ rừng nhằm giảm phát thải khí nhà kính.⁴ Điều này đã và đang làm ảnh hưởng trực tiếp tới hình ảnh của cả ngành gỗ Việt.

Hiện giá sản phẩm vẫn là tiêu chí quan trọng nhất trong việc lựa chọn sản phẩm trong các hoạt động mua sắm công đồ gỗ. Các tiêu chí về chất lượng, tính phù hợp, khả năng thay thế... thường không phải là mối quan tâm lớn nhất của các đơn vị thực hiện mua sắm. Ví dụ đối với sản phẩm là bàn ghế học sinh, các đơn vị cung ứng khi tham gia đấu thầu phải cạnh

³ Thông tin trong ấn phẩm được Trung tâm TWO và Forest Trends công bố năm 2019: <https://trungtamwto.vn/an-pham/13480-bao-cao-nghien-cuu-tinh-hop-phap-cua-san-pham-go-trong-mua-sam-cong-tai-viet-nam--thuc-trang-phap-luat-thuc-tien-va-thach-thuc-trong-thuc-thi-v>.

⁴ Tháng 10/2020 Cơ quan Đại diện Thương mại Hoa Kỳ (USTR) đã khởi động một cuộc điều tra theo Mục 301 của Đạo luật Thương mại Hoa Kỳ năm 1974, nhằm điều tra việc sử dụng gỗ được cho là khai thác hoặc buôn bán bất hợp pháp và thao túng tiền tệ của Việt Nam. Sau khi điều tra, Chính phủ Hoa Kỳ và Việt Nam thống nhất về một thỏa thuận nhằm chống khai thác và tiêu thụ gỗ bất hợp pháp. Một số thông tin liên quan tham khảo tại: <https://trungtamwto.vn/hiiep-dinh-khac/18828-viet-nam-va-my-dat-duoc-thoa-thuan-ve-kiem-soat-gobat-hop-phap>.

THÁNG 9, 2026

tranh với nhau và có thể chào hàng sản phẩm với một mức giá thấp với hy vọng sản phẩm của mình sẽ được lựa chọn. Tuy nhiên, sản phẩm giá rẻ này có thể tiềm ẩn một số hạn chế như:

- Thiết kế mẫu mã không phù hợp với học sinh;
- Nhanh hỏng, khó sửa chữa;
- Sử dụng vật liệu chất lượng thấp;
- Sản phẩm chứa hóa chất không phù hợp, không an toàn;

Mặc dù có thể có mức giá thấp nhưng nếu tiềm ẩn các hạn chế này thì sản phẩm về bản chất không phải là một sản phẩm giá rẻ nữa. Giá chỉ là một trong những yếu tố quan trọng cần phải cân nhắc khi quyết định mua sản phẩm.

2.2. Các khía cạnh của chính sách mua sắm công đồ gỗ

Ban hành và thực hiện chính sách mua sắm công đồ gỗ nói chung và về bàn ghế học sinh nói riêng có tiềm năng lớn để thay đổi cấu trúc, sự vận hành và quyết định chất lượng sản phẩm gỗ tiêu thụ tại thị trường gỗ nội địa. Điểm cốt lõi của chính sách mua sắm công là thiết lập các tiêu chuẩn mua sắm rõ ràng. Đối với chính sách mua sắm công về bàn ghế học sinh, các tiêu chí về chất lượng và thuộc tính kỹ thuật sản phẩm có thể bao gồm các khía cạnh sau:

- Phù hợp với chiều cao và lứa tuổi học sinh;
- Thiết kế công thái học;
- An toàn;
- Độ bền;
- Khả năng sửa chữa và thay thế;
- Lượng gỗ sử dụng;
- Nguồn gốc nguyên liệu; ưu tiên gỗ rừng trồng trong nước;
- Lượng formaldehyde/hóa chất ở mức an toàn;
- Vòng đời sản phẩm;
- Khả năng tái sử dụng/tái chế.

Sản phẩm đáp ứng được các tiêu chí này sẽ không thể có mức giá “rẻ”. Tuy nhiên điều quan trọng khi mua sản phẩm **không phải là lựa chọn sản phẩm có mức giá rẻ nhất (và không kiểm soát được chất lượng và nguồn gốc sản phẩm) mà mua sản phẩm có giá trị tốt nhất xét trên toàn bộ vòng đời sản phẩm**. Bên cạnh đó, sản phẩm được tái sử dụng sau khi kết thúc chu kỳ sử dụng cũng góp phần thúc đẩy kinh tế tuần hoàn, góp phần vào phát triển bền vững.

THÁNG 9, 2026

Hiện các yêu cầu về chất lượng, mẫu mã và nguồn gốc sản phẩm gỗ tiêu thụ tại thị trường nội địa chưa được quan tâm. Chính sách mua sắm công với các tiêu chí ưu tiên rõ ràng về chất lượng, nguồn gốc, độ an toàn của sản phẩm có vai trò rất lớn trong việc dẫn dắt và định hình thị trường trong tương lai. Chính sách có các tiêu chí rõ ràng và đảm bảo được thực thi minh bạch, tạo sân chơi cạnh tranh bình đẳng sẽ chuyển tải thông điệp tích cực và quan trọng tới thị trường: Nhu cầu mua sắm đồ gỗ rất lớn tại thị trường nội địa với các tiêu chí cụ thể về sản phẩm. Chắc chắn thị trường sẽ phản ứng tích cực với tín hiệu này nếu các nhà sản xuất thấy đây là cơ hội tốt để tham gia thị trường.

Ảnh 4: Bộ bàn ghế đạt tiêu chuẩn của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Nguồn: Báo điện tử Chính phủ

3. NGUỒN GỖ RỪNG TRỒNG TRONG NƯỚC: MỘT PHẦN LỜI GIẢI CHO CHÍNH SÁCH MUA SẴM CÔNG

Việt Nam có trên 4 triệu ha rừng trồng là rừng sản xuất. Khoảng 60% trong số này là diện tích của nông hộ, bao gồm nhiều hộ đồng bào. Tại nhiều địa phương nguồn thu từ gỗ rừng trồng có vai trò quan trọng đối với sinh kế của hộ. Gỗ rừng trồng của hộ thường được coi là một khoản tiết kiệm của gia đình, được khai thác để phục vụ cho các khoản chi lớn của hộ như làm nhà, cưới hỏi, ma chay, con cái học hành...

Hiện nguồn gỗ từ hộ được đưa vào chế biến để sản xuất các sản phẩm đầu ra bao gồm đồ gỗ (sử dụng gỗ đầu vào có đường kính lớn), ván bóc/ván ép (gỗ trung bình) và ván dăm, MDF, dăm gỗ và viên nén... (nguồn gỗ nhỏ, phụ phẩm của chế biến). Thông tin từ một số nguồn cho thấy khoảng 80% tổng lượng gỗ rừng trồng của cả nước được sử dụng làm nguyên liệu đầu vào cho sản xuất dăm gỗ (chủ yếu) và viên nén.⁵

Các doanh nghiệp trong ngành gỗ đang tranh luận về giá trị mà nguồn gỗ rừng trồng mang lại cho ngành. Hầu hết lượng gỗ rừng trồng hiện nay được sử dụng cho sản xuất dăm. Theo các doanh nghiệp chế biến đồ gỗ sử dụng gỗ lớn làm nguyên liệu đầu vào, ngành dăm cần lượng nguyên liệu nhiều nhưng không đòi hỏi gỗ lớn, nên các hộ thường khai thác rừng sớm để bán dăm. Điều này làm cho Việt Nam không còn nguồn gỗ lớn phục vụ ngành chế biến gỗ. Theo luồng quan điểm này, xuất khẩu dăm là xuất khẩu nguyên liệu thô và không đem lại giá trị cao cho ngành gỗ và sự phát triển ngành dăm có rủi ro làm mất an ninh nguyên liệu cho ngành chế biến đồ gỗ. Bởi vậy, một số doanh nghiệp đề xuất Nhà nước tăng thuế xuất khẩu dăm.

Không đồng tình với luồng quan điểm trên, các doanh nghiệp ngành dăm cho rằng họ đang là cứu cánh cho nguồn gỗ rừng trồng đầu ra của hộ. Theo các doanh nghiệp này, hiện nhu cầu sử dụng gỗ lớn của các doanh nghiệp chế biến đồ gỗ thấp, do vậy, người dân sản xuất gỗ lớn cũng không tìm được đầu ra cho nguồn gỗ này; ngoài ra, giá mua gỗ lớn của các doanh nghiệp chế biến gỗ thấp và lợi nhuận của người dân từ sản xuất gỗ lớn thấp hơn khi họ trồng rừng làm nguyên liệu cho dăm. Với lý do trên, các doanh nghiệp dăm khuyến cáo Nhà nước không tăng thuế và kêu gọi Nhà nước sử dụng công cụ phi thuế quan để khuyến khích hộ trồng rừng gỗ lớn thay vì việc áp dụng cơ chế phi thị trường để bắt người dân kéo dài chu kỳ cây.

⁵ <https://vneconomy.vn/con-khat-go-lon-lam-kho-cac-doanh-nghiep-che-bien-sau.htm>; <https://vneconomy.vn/thao-go-diem-nghen-nang-cao-gia-tri-gia-tang-cho-nganh-go.htm>

THÁNG 9, 2026

Nhu cầu mua sắm công về đồ gỗ, bao gồm bàn ghế học sinh là rất lớn. Chính sách mua sắm công đồ gỗ ưu tiên gỗ rừng trồng trong nước có thể tạo ra sự thay đổi quan trọng trong bức tranh nguyên liệu gỗ rừng trồng trong nước hiện nay: Khuyến khích các hộ trồng rừng gỗ lớn tạo gỗ nguyên liệu cho chế biến đồ gỗ phục vụ tiêu dùng nội địa, thúc đẩy chế biến sâu, tập trung vào sản phẩm có giá trị gia tăng cao, thúc đẩy mở rộng các diện tích rừng trồng.

Ảnh 5: Rừng trồng cao su tại Dầu Tiếng, TP.HCM. Nguồn: Forest Trends

THÁNG 9, 2026

4. CHÍNH SÁCH MUA SẮM CÔNG ƯU TIÊN GỖ RỪNG TRỒNG TRONG NƯỚC: GIẢM PHỤ THUỘC VÀO NGUỒN GỖ NHẬP KHẨU RỦI RO

Chính sách mua sắm công ưu tiên sử dụng gỗ rừng trồng trong nước và đáp ứng các tiêu chí như đã nêu trong Phần 2 không chỉ giúp thúc đẩy phát triển nguồn gỗ rừng trồng trong nước mà còn trực tiếp giúp giảm lượng gỗ rủi ro nhập khẩu, giảm rủi ro về các cuộc điều tra của các nước xuất khẩu, góp phần nâng cao hình ảnh của ngành gỗ trong cộng đồng quốc tế.

Bình quân mỗi năm Việt Nam nhập khẩu khoảng trên dưới 2 triệu m³ gỗ nguyên liệu là gỗ tự nhiên được khai thác từ các quốc gia khu vực nhiệt đới. Đây là nguồn gỗ được coi là có nguy cơ rủi ro về gây mất rừng. Hiện nguồn gỗ nhập khẩu này chủ yếu được đưa vào hệ thống các làng nghề gỗ truyền thống để sản xuất các sản phẩm như bàn, ghế, giường tủ...; một phần nguồn cung này được sử dụng làm gỗ xây dựng như cầu thang, sàn, khung cửa, nhà thờ, đình, chùa... Gần như toàn bộ lượng gỗ rủi ro nhập khẩu được sử dụng cho tiêu dùng nội địa.

Chính sách mua sắm công khuyến khích sử dụng gỗ rừng trồng trong nước, sản phẩm đảm bảo chất lượng, góp phần bảo vệ môi trường, thúc đẩy bền vững... có tiềm năng dẫn dắt và định hình thị trường nội địa. Chính sách tiên phong sẽ chuyển tải tín hiệu tốt tới thị trường, làm dịch chuyển thói quen mua sắm từ các sản phẩm được làm từ gỗ tự nhiên sang sản phẩm gỗ rừng trồng. Tốc độ dịch chuyển này có thể rất nhanh trong nhóm khách hàng trẻ tuổi. Nói cách khác, tác động của chính sách không chỉ ở trong phạm vi các sản phẩm nằm trong các gói mua sắm công mà còn có tiềm năng tạo ra những đột phá tại thị trường nội địa, giúp giảm nhu cầu sử dụng đối với các loại gỗ nhập khẩu rủi ro, tăng tính minh bạch của thị trường. Điều này cũng giúp nâng cao uy tín cho ngành gỗ Việt.

Ảnh 6: Gỗ nhập khẩu từ nguồn rủi ro. Nguồn: Forest Trends

THÁNG 9, 2026

5. CHÍNH SÁCH MUA SẮM CÔNG: HÌNH THÀNH CHUỖI GIÁ TRỊ NỘI ĐỊA MỚI

Nhiều doanh nghiệp chế biến gỗ xuất khẩu cho biết họ sẵn sàng tham gia vào thị trường nội địa nếu có cơ hội tốt từ thị trường này. Chính sách mua sắm công với tín hiệu cơ hội rõ ràng có tiềm năng để **tạo chuỗi giá trị nội địa mới**, bắt đầu từ nguồn gỗ rừng trồng của hộ và kết thúc là đầu ra sản phẩm, đính kèm với các dịch vụ hậu mãi theo logic sau:

Hộ trồng rừng → Doanh nghiệp chuyên kinh doanh gỗ nguyên liệu → Xưởng xẻ/sấy → Doanh nghiệp gỗ tinh chế → Nhà thiết kế → Nhà sản xuất đồ gỗ → Logistics → Lắp đặt → Bảo trì → Sửa chữa → Tái chế.

Nếu quy mô mua sắm đủ lớn và chính sách ổn định, doanh nghiệp sẽ có động lực:

- Đầu tư máy móc;
- Thiết kế sản phẩm mới;
- Xây dựng dây chuyền sản xuất;
- Đào tạo lao động phù hợp;
- Ký hợp đồng dài hạn với các chủ rừng để tạo vùng gỗ nguyên liệu ổn định.

Như vậy, mua sắm công có tiềm năng trở thành đòn bẩy để hình thành chuỗi giá trị mới chứ không chỉ đơn thuần là một khoản chi ngân sách sử dụng để mua sắm đồ gỗ.

Ngoài ra, nếu chính sách mua sắm công với các tiêu chí sản phẩm rõ ràng, đính kèm với nhu cầu dài hạn về sản phẩm sẽ tạo động lực cho các doanh nghiệp trực tiếp tham gia vào thiết kế giải pháp phù hợp với nhu cầu thực tế. Ví dụ đối với bàn ghế học sinh, nếu chính sách đưa ra theo hướng *“Trong 5–10 năm tới, Việt Nam cần một hệ thống bàn ghế học sinh phù hợp với các nhóm chiều cao khác nhau, an toàn, bền, có thể sửa chữa, sử dụng tối đa nguồn gỗ rừng trồng trong nước.”* Đây không chỉ đơn thuần là yêu cầu của Nhà nước về một gói mua sắm sản phẩm gỗ mà là một **bài toán đổi mới sáng tạo đặt ra cho các doanh nghiệp tham gia thị trường**. Các doanh nghiệp gỗ hoàn toàn có thể tham gia giải quyết bài toán này của Nhà nước.

Ảnh 7: Hoạt động sản xuất, hoàn thiện sản phẩm tại một nhà máy chế biến gỗ. Nguồn: Công ty NEM

THÁNG 9, 2026

6. CHUYỂN TỪ “THAY BÀN GHẾ MỚI” SANG CÔNG CỤ THÚC ĐẨY KINH TẾ TUẦN HOÀN

Nếu Nhà nước duy trì cách mua bàn ghế mới theo cách cũ, không đưa ra các yêu cầu và tiêu chí cụ thể về chất lượng, nguồn gốc sản phẩm, nguồn nguyên liệu đầu vào... thì sau một khoảng thời gian nữa, chúng ta sẽ phải đối mặt với vấn đề giống hệt hiện nay: Sản phẩm không rõ ràng về tính pháp lý, không đảm bảo chất lượng và không phù hợp với nhu cầu sử dụng. Nói cách khác, việc thiếu chính sách mua sắm công với các ưu tiên cụ thể sẽ nuôi dưỡng sai lầm hiện tại và khởi đầu cho một chu kỳ lãng phí mới.

Một chính sách mua sắm công với đồ gỗ, tập trung vào bàn ghế học sinh là hết sức cần thiết. Chính sách này nên bao gồm các khía cạnh:

- Thiết kế theo chiều cao học sinh, có thể điều chỉnh độ cao;
- Bền;
- Dễ sửa chữa;
- Có bộ phận thay thế;
- Có thể tháo lắp;
- Có thể tái sử dụng;

Sản phẩm cho phép tái sử dụng cũng sẽ thúc đẩy kinh tế tuần hoàn trong ngành gỗ.

Chính sách mua sắm công quan tâm tới khía cạnh vòng đời sản phẩm và tái chế có tác dụng tạo nền tảng khuyến khích doanh nghiệp tham gia thị trường thực hiện các hoạt động đổi mới, đầu tư vào thiết kế, nghiên cứu phát triển, bảo hành, bảo trì và quan tâm tới khía cạnh thu hồi và tái sử dụng vật liệu cuối vòng đời sản phẩm.

Ảnh 8: Kích thước bàn ghế hiện tại đã “lỗi thời” so với chiều cao học sinh. Nguồn: Huy Đạt/ Báo Thanh niên

7. KẾT LUẬN: TÍNH CẤP BÁCH CỦA CHÍNH SÁCH MUA SẮM CÔNG ĐỒ GỖ

Bài viết này thảo luận về sự cần thiết và tính cấp bách của một chính sách mua sắm công đồ gỗ, tập trung vào bàn ghế học sinh. Bài viết hình thành trong bối cảnh các trường học đang sử dụng bàn ghế học sinh đã lỗi thời và không phù hợp với học sinh. Thực trạng này mở ra cơ hội mang tính chất đột phá cho các doanh nghiệp ngành gỗ tham gia vào thị trường gỗ nội địa, sản xuất ra các sản phẩm có nguồn gốc, chất lượng, phù hợp với nhu cầu sử dụng để đáp ứng thị trường. Việc ban hành chính sách mua sắm công đồ gỗ với các tiêu chí rõ ràng không chỉ có tiềm năng trong việc thay đổi sản phẩm trong các gói mua sắm công theo hướng đảm bảo chất lượng, an toàn sức khỏe, truy xuất nguồn gốc, bền vững mà còn có cơ hội tạo ra những chuyển đổi đột phá tại thị trường nội địa thông qua việc dẫn dắt và định hình thị trường, thay đổi thói quen và hành vi mua sắm. Chính sách mua sắm công với mục tiêu tạo ra sự đột phá tại thị trường nội địa cần đảm bảo các tiêu chí như: Sản phẩm phù hợp với mục đích sử dụng; chất lượng sản phẩm đảm bảo; nguyên liệu gỗ đầu vào bền vững, đảm bảo truy xuất nguồn gốc, ưu tiên gỗ rừng trồng trong nước có nguồn gốc pháp lý rõ ràng, đặc biệt gỗ có chứng chỉ bền vững; giá trị vòng đời sản phẩm và các dịch vụ đính kèm như sửa chữa, bảo hành, bảo trì, xử lý cuối vòng đời sản phẩm.

Thông qua việc ban hành và thực thi chính sách mua sắm công, Nhà nước có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc dẫn dắt thị trường. Thực thi chính sách này, vai trò của Nhà nước sẽ chuyển từ “người đi mua bàn ghế” sang “người đi mua giải pháp nội thất trường học”. Vai trò này được thực thi trong cả vòng đời sản phẩm. Trong chính sách này, các doanh nghiệp chịu trách nhiệm về thiết kế, sản xuất, lắp đặt, bảo hành, bảo trì, thu hồi sản phẩm cuối vòng đời.

Một chính sách mua sắm công đáp ứng được các tiêu chí nêu trên sẽ trực tiếp góp phần vào bảo vệ sức khỏe và đảm bảo sự phát triển của người tiêu dùng, bao gồm các em học sinh, nâng cao chất lượng môi trường giáo dục, tăng hiệu quả của việc sử dụng ngân sách, góp phần tăng thu nhập của người trồng rừng, giảm rủi ro từ nguồn gỗ nhập khẩu. Ngoài ra, chính sách cũng trực tiếp thúc đẩy kinh tế tuần hoàn và phát triển bền vững trong tương lai.

Mọi phản hồi và câu hỏi, vui lòng gửi đến email:
mekongrg@gmail.com

Để biết thêm thông tin về các báo cáo khác,
vui lòng truy cập website: **mkrg.org**
hoặc quét mã QR

Tài liệu này được thực hiện với
sự hỗ trợ tài chính của Vương
quốc Anh. Các thông tin đưa ra
trong tài liệu này là của tác giả
và không phản ánh quan điểm
của Forest Trends và nhà tài trợ.

